

Prof. dr. sc. Dragan Bolanča

Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu

IZVANUGOVORNA ODGOVORNOST ZA SMRT I TJELESNE POVREDE KUPAČA I DRUGIH OSOBA U MORU (VODI) KOJE PROUZROKUJE BROD (USPOREDBA BOSANSKO- HERCEGOVAČKOG I HRVATSKOG PLOVIDBENOG ZAKONODAVSTVA)

U ovom se radu autor bavi pitanjem izvanugovorne odgovornosti za smrt i tjelesne povrede (ozljede) kupaca i drugih osoba u moru (vodi) prouzrokovanih od strane broda (plovila). Analiziraju se rješenja Zakona o unutrašnjoj plovidbi Republike Srpske iz 2001. god., Zakona o unutarnjoj i pomorskoj plovidbi Federacije Bosne i Hercegovine iz 2005. god., Zakona o unutrašnjoj plovidbi u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine iz 2008. god. I Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi Bosne i Hercegovine iz 1992. god. Navedeni se propisi uspoređuju sa hrvatskim rješenjima (Pomorski zakonik iz 2004. god. i Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda). Uočavaju se mnoge sličnosti i neke bitne razlike (u manjoj mjeri) uz zaključna razmatranja.

Ključne riječi: Brod; Kupač; Odgovornost za smrt i tjelesnu ozljedu.

1. UVOD

U Bosni i Hercegovini postoji više zakonskih propisa koji čine strukturu plovidbenog zakonodavstva, kako upravnopravnog, tako i imovinskopravnog karaktera. S jedne strane je Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi Bosne i Hercegovine (dalje – ZPUPBiH) kao opći propis,¹ dok s druge strane Zakon o unutarnjoj i pomorskoj plovidbi Federacije Bosne

Dragan Bolanča, *Dragan.Bolanca@pravst.hr*.

¹ Vid.: Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi Bosne i Hercegovine – ZPUPBiH, *Službeni list SFRJ*, br. 22/77, 13/82, 30/85, 80/89 i 29/90 i *Službeni list Republike BiH*, br. 2/92 – pobliže I. Grabovac, „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi Bosne i Hercegovine – poredba i nužnost zakonodavne reforme“, *Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse* 1/2003, 7–13; H. Šemić, *Saobraćajno pravo*, Saobraćajni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 1996, 138–139.

i Hercegovine (dalje – ZUPPFBiH),² Zakon o unutrašnjoj plovidbi Republike Srpske³ (dalje – ZUPRS) i Zakon o unutrašnjoj plovidbi u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine⁴ (dalje – ZUPBDBiH) predstavljaju posebne propise. Dok ZUPBDBiH i ZUPPFBiH reguliraju pomorsku i unutrašnju plovidbu,⁵ preostala dva zakonska akta (ZUPRS i ZUPBDBiH) odnose se samo na unutrašnju plovidbu.⁶

U Republici Hrvatskoj Pomorski zakonik (dalje – PZRH)⁷ propisuje pomorsku plovidbu,⁸ dok Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda (dalje – ZPLUVRH)⁹ uređuje unutarnju plovidbu.¹⁰

² Vid. Zakon o unutarnjoj i pomorskoj plovidbi Federacije Bosne i Hercegovine – ZUPPFBiH, *Službene novine Federacije BiH*, br. 73/05.

³ Vid. Zakon o unutrašnjoj plovidbi Republike Srpske – ZUPRS, *Službeni glasnik RS*, br. 58/01, 113/05, 33/06 i 1/08.

⁴ Vid. Zakon o unutrašnjoj plovidbi u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine – ZUPBDBiH, *Službeni glasnik BDBiH*, br. 28/08.

⁵ **Plovidba** je vještina vođenja brodova, plovila, koja se obavlja na unutarnjim vodama, unutarnjim plovnim putovima i pomorskom plovnom putu (ZUPPFBiH, čl. 2. toč. 2). **Pomorska plovidba** je plovidba koja se obavlja na moru, na kojem su utvrđeni uvjeti za sigurno odvijanje plovidbe i koji je proglašen kao plovni put, određenog režima plovidbe i klase (ZUPPFBiH, čl. 2. toč. 4). **Unutarnja plovidba** je plovidba koja se obavlja na unutarnjim vodama (uzdužna i poprečna), na kojima su utvrđeni uvjeti za sigurno odvijanje plovidbe i koje su proglašene kao plovni putovi, određenog režima plovidbe i klase (ZUPPFBiH, čl. 2. toč. 3.). **Unutarnje vode Federacije BiH** su prirodne rijeke, vještačka akumulacijska i prirodna jezera, kanali i obalno Jadransko more (ZUPPFBiH, čl. 2. toč. 1.) – vid. detaljnije D. Bolanča, M. Barun, „Osnovne značajke plovidbe u Zakonu o unutarnjoj i pomorskoj plovidbi Federacije BiH iz 2005. godine”, *Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse* 5/2007, 68–69.

⁶ **Unutrašnja plovidba** je plovidba koja se obavlja na unutrašnjim vodama Republike Srpske (ZUPRS, čl. 5. st. 1. toč. 2). **Unutrašnje vode Republike Srpske** su reke, kanali, jezera i ostali vodeni prostori na kojima se obavlja plovidba (ZUPRS, čl. 5. st. 1. toč. 1.). **Unutrašnja plovidba** je plovidba koja se obavlja na unutrašnjim vodama Distrikta (ZUPBDBiH, čl. 2 b). **Unutrašnje vode Distrikta** su rijeke, kanali, jezera i ostali vodeni prostori na kojima se obavlja plovidba (ZUPBDBiH, čl. 2 a).

⁷ Vid. Pomorski zakonik – PZRH, *Narodne novine Republike Hrvatske*, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15 i 17/19.

⁸ **Pomorska plovidba** je plovidba koja se obavlja na moru i rijekama hrvatskoga jadranskog slijeva do granice do koje su one plovne s morske strane (PZRH, čl. 5. toč. 1) – više o toj plovidbi vid. D. Bolanča, *Hrvatsko plovidbeno upravno pravo*, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Split 2015, 11.

⁹ Vid. Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda – ZPLUVRH, *Narodne novine Republike Hrvatske*, br. 109/07, 132/07, 51A/13 i 151/14.

¹⁰ **Unutarnja plovidba** je plovidba koja se obavlja na unutarnjim vodama, a to su rijeke, kanali i jezera, osim rijeka jadranskog slijeva u dijelu toka kojim se obavlja pomorska plovidba (ZPLUVRH, čl. 4. toč. 1 i 2) – detaljnije D. Bolanča, „Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda Republike Hrvatske iz 2007. godine – osnovne značajke”, *Harmonizacija građanskog prava u regionu* (ur. D. Marković-Bajalović), Pravni fakultet Univerziteta u Istočnom Sarajevu, Istočno Sarajevo 2013, 235–252.

O ovom ćemo se radu fokusirati na jedan slučaj izvanugovorne odgovornosti vlasnika broda i brodar, a to je onaj slučaj kada brod prouzroči štetu osobama izvan broda, koje se nalaze u moru (vodi), kao što su kupaci, ronioci ili bilo koje druge osobe koje se u trenutku štetnog događaja nalaze u moru (vodi). Taj će se slučaj štete analizirati kroz rješenja svih naprijed spomenutih zakonskih akata.

2. ZUPRS IZ 2001. GODINE I ZUPBDBiH IZ 2008. GODINE

ZUPRS (čl. 142 i čl. 143) i ZUPBDBiH (čl. 131 i čl. 132) sadrže identična rješenja. Za smrt i tjelesne povrede kupaca i drugih lica koje prouzrokuje brod odgovara vlasnik broda,¹¹ brodar¹² i lice koje je u trenutku događaja upravljalo brodom:

- a) ako je smrt ili tjelesna povreda prouzrokovana u području koje je proglašeno kupalištem¹³ ili u kojem je zabranjena plovidba ako se ne dokaže da je oštećeni prouzrokovao štetu namjerno ili grubom nepažnjom;
- b) ako je smrt ili tjelesna ozljeda prouzrokovana u lukama odnosno pristaništima,¹⁴ na prilazima lukama odnosno pristaništima, na uobičajenim plovim putevima,¹⁵ na području koje se isključivo koristi za sportsku i sličnu plovidbu (područja veslačkih, jedriličarskih regata, područja za skijanje na vodi i sl.) ako se dokaže da je brod kriv za smrt odnosno tjelesnu povredu lica;
- c) ako je smrt ili tjelesna povreda prouzrokovana na području na kojem su zabranjeni pojedini načini ili sredstva plovidbe (glisiranje, skijanje na vodi, prekoračenje brzine i slični načini i sredstva plovidbe) ako se ne dokaže da je oštećeni prouzrokovao štetu namjerno ili grubom nepažnjom (čl. 143, st. 1 ZUPRS i čl. 132, st. 1 ZUPBDBiH).

¹¹ U list B. uložka glavne knjige upisnika brodova upisuje se vlasnik broda, što je vidljivo iz broskog svjedodžanstva (svjedodžbe) – više o tome D. Bolanča, „Upisnici (registri) plovila u bosanskohercegovačkom plovidbenom zakonodavstvu“, *Pravna riječ* 36/2013,

92; D. Bolanča, „Brodске isprave i knjige u bosanskohercegovačkom plovidbenom zakonodavstvu“, *Pravna riječ* 40/2014, 404.

¹² **Brodar** je fizičko ili pravno lice koje je kao držalac broda, nosilac plovidbenog poduhvata s tim što se pretpostavlja, dok se protivno ne dokaže da je brodar lice koje je u Upisnik brodova upisano kao vlasnik broda (ZUPRS, čl. 5. st. 1, toč. 15; ZUPBDBiH, čl. 2. st. 1q). I brodar se upisuje u list B uložka glavne knjige upisnika brodova – *Ibid.*, 405.

¹³ **Kupalište** je vođeni i kopneni prostor na obalama unutrašnjih voda, odnosno obalama plovnog puta u kojem važi poseban režim plovidbe, odnosno korištenja određen od kapetanije (ZUPRS, čl. 34, st. 7; ZUPBDBiH, čl. 2. st. 1z).

¹⁴ O lukama i pristaništima vid. D. Bolanča, „Pravni pojam luka i pristaništa u bosanskohercegovačkom zakonodavstvu“, *Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse* 7/2009, 27–31; D. Bolanča, „Pravni status i način korištenja morskih luka u bosanskohercegovačkom zakonodavstvu“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Mostaru* XVI/2003, 177–186.

¹⁵ **Plovni put** je pojas na unutrašnjim vodama određene dubine, širine i propisanih gabarita koji je uređen, obeležen i otvoren za bezbednu plovidbu (ZUPRS, čl. 17. st. 1). Napominjemo da ZUPBDBiH u glavi III (Plovni putovi, čl. 15 – čl. 20) ne sadrži definiciju plovnog puta.

Vlasnik broda i brodar nisu odgovorni, ako im je brod protivpravno oduzet (čl. 143, st. 2 ZUPRS i čl. 132, st. 2 ZUPBDBiH), jer tada odgovaraju lice koje je u trenutku događaja upravljalo brodom i lice koje je protivpravno oduzelo brod (čl. 143, st. 3 ZUPRS i čl. 132, st. 3 ZUPBDBiH). Šteta može biti prouzrokovana ne samo brodom,¹⁶ već bilo kojim plovnim objektom bez obzira na njegovu veličinu i namjenu, kao i zrakoplovom (vazduhoplovom) i hidroavionom na vodi (čl. 142, st. 1, ZUPRS i čl. 131, st. 1 ZUPBDBiH). A u plovne objekte, osim brodova, spadaju čamci,¹⁷ jahte,¹⁸ skele,¹⁹ splavovi,²⁰ tehnički plovni objekti,²¹ plovni bageri, plovne dizalice, plovne radionice, plovne platforme za istraživanja, eksploataciju, izvođenje radova na unutrašnjim vodama i slične ploveće naprave i ploveća postrojenja, kao i hidroavioni u plovidbi na unutrašnjim vodama (čl. 4, st. 3 ZUPRS, čl. 7, st. 3 ZUPBDBiH).²²

3. ZPUPBiH IZ 1992. GODINE I ZUPPFBiH IZ 2005. GODINE

ZUPPFBiH kao *lex specialis* predstavlja propis upravnopravnog karaktera²³ i u svojim normama ne sadrži opisani slučaj izvanugovorne odgovor-

¹⁶ **Brod unutrašnje plovidbe** je plovilo dužine trupa od 15 metara i više, širine trupa od 3 metra i više ili čija je ča istisnina 15 tona i više, ili osposobljeno za prevoz više od 12 putnika kao i tegljač odnosno potiskivač bez obzira na njegovu dužinu, širinu i istisninu (ZUPRS, čl. 5. st. 1, toč. 3 ; ZUPBDBiH, čl. 2. st. 1c).

¹⁷ **Čamac unutrašnje plovidbe** je plovni objekat, osim tegljača i potiskivača bez obzira na njihovu dužinu, širinu i istisninu registrovan za plovidbu na unutrašnjim vodama ako mu je dužina trupa manja od 15 metara, širina trupa manja od tri metra ili najveća istisnina manja od 15 tona (ZUPRS, čl. 56, st. 1; ZUPBDBiH, čl. 2. st. 1n).

¹⁸ **Jahta** je brod koji služi u neprivredne svrhe (za razonodu, sport, rekreaciju) ako je dužine trupa do 15 metara i više, širine trupa od tri metra i više ili čija je najveća istisnina 15 tona i više (čl. 63, st. 1 ZUPRS). **Jahta** je čamac koji služi u neprivredne svrhe (za razonodu, sport, rekreaciju) ako ne ispunjava uslove o dužini, širini i istisnini za brod (ZUPRS, čl. 63. st. 2). ZUPBDBiH sadrži skoro identične definicije (čl. 61, st. 1 i st. 2).

¹⁹ **Skela** je plovni objekat namijenjen za prevoz lica i stvari sa jedne na drugu obalu unutrašnjih voda (ZUPRS, čl. 64. st. 1; ZUPBDBiH, čl. 2. st. 1p).

²⁰ **Splav** je plovni objekat sastavljen od uporedo vezanih greda i oblica drveta namenjenih za transport građe ili za turističke prevoze (ZUPRS, čl. 65. st. 1). ZUPBDBiH osim kod nabiranja plovni objekata, više uopće ne spominje splav.

²¹ ZUPRS i ZUPBDBiH ne sadrže definiciju tehničkog plovnog objekta, za razliku od ZUPPFBiH (vidi *infra* fn. 29).

²² Detaljnije o spomenutim plovnim objektima vid. D. Bolanča, „Upisnici (registri) plovila u bosanskohercegovačkom plovidbenom zakonodavstvu“, *Pravna riječ* 36/2013, 90.

²³ Taj zakonodavni akt stupio je na snagu dana 05. 01. 2006. god., kada je prestala primjena starog istoimenog Zakona o unutarnjoj i pomorskoj plovidbi iz 1978. god. (vid. *Službeni list SR BiH*, br. 11/78, 37/83, 10/84 – prečišćeni tekst, 36/87, 33/89 i 22/90). Vid. također *Službeni list Republike BiH*, br. 24/92 i 13/94. O derogiranom zakonu pobježe R. Capar, *Pomorsko upravno pravo*, Školska knjiga, Zagreb 1987, 1–240.

nosti. Međutim, ZPUPBiH kao *lex generalis* predviđa slučaj izvanugovorne odgovornosti za smrt i tjelesnu povredu kupaca i drugih osoba u moru (vodi) koje uzrokuje brod (čl. 835, st. 1.), pa se njegove odredbe mogu supsidijarno primijeniti. I ovdje je zakonodavac odlučio da se zakonske odredbe primjenjuju na čamce i svaki drugi plovni objekt, bez obzira na veličinu i namjenu kojoj služi, te na hidroavion na vodi (čl. 834, st. 1.). U plovne objekte spadaju brod,²⁴ čamac,²⁵ jahta,²⁶ skela,²⁷ splav²⁸ i tehnički plovni objekt,²⁹ a njihove definicije preuzimamo iz ZUPPFBiH kao posebnog propisa.³⁰ Naravno, iz navedenoga zakona preuzimamo i sve druge relevantne pojmove, kao što su brodar, luka, pristanište, kupalište, plovni put i sl.

Za navedenu štetu koju uzrokuje brod odgovaraju vlasnik broda³¹ i brodar,³² te osoba koja u trenutku događaja upravlja brodom (čl. 835, st. 1):

²⁴ **Brod** je plovilo namijenjeno za plovidbu na rijekama, jezerima, kanalima i na morima (ZUPPFBiH, čl. 2. toč. 8). **Brod unutarnje plovidbe** je plovni objekt, osposobljen za plovidbu, na unutarnjim vodama čija dužina trupa iznosi 15 m ili više, a najveća širina trupa 3 m ili više i čija najveća istisnina iznosi 15 tona ili više, kao tegljač i potiskivač bez obzira na njihovu dužinu, širinu i istisninu (ZUPPFBiH, čl. 2. toč. 9). **Brod pomorske plovidbe** je osposobljen za plovidbu morem, čija baždarska dužina iznosi 12 m ili više, a registarski volumen je 15 bruto registar tona ili viša (ZUPPFBiH, čl. 2. toč. 10).

²⁵ **Čamac unutarnje plovidbe** je plovilo, osim tegljača i potiskivača, namijenjeno za plovidbu na rijekama, jezerima i kanalima, dužine do 15 m i širine do 3 m ili čija je istisnina manja od 15 tona (ZUPPFBiH, čl. 2. toč. 23). **Čamac pomorske plovidbe** je plovilo namijenjeno za plovidbu morem, čija baždarska dužina iznosi manje od 12 m, a registarski volumen manji od 15 BRT (ZUPPFBiH, čl. 2. toč. 24).

²⁶ **Jahta** je brod ili čamac koji služi za šport, rekreaciju ili razonodu i na kojoj je moguć duži boravak neovisno o kopnu (ZUPPFBiH, čl. 2. toč. 22).

²⁷ **Skela** je plovilo posebne konstrukcije namijenjeno za prijevoz osoba i stvari s jedne obale na drugu, odnosno, s jednog objekta na drugi (ZUPPFBiH, čl. 2. toč. 25).

²⁸ **Splav** je skupina obrađenog ili neobrađenog drveta, gumoplastike ili drugog sličnog materijala, međusobno povezana u jednu cjelinu, koja se koristi za prijevoz drveta i za turizam, ukoliko se plovidba splavom obavlja u okviru organizirane turističke djelatnosti. (ZUPPFBiH, čl. 17. st. 2).

²⁹ **Tehnički plovni objekt** je brod namijenjen za obavljanje radova na vodi i moru, s vlastitim pogonskim uređajem ili bez njega (npr. bager, elevator, dizalica, platforma za istraživanje i eksploataciju nafte i sl.) – ZUPPFBiH, čl. 2. toč. 13.

³⁰ Poblježe o plovnim objektima u ZUPPFBiH vid. D. Bolanča, „Upisnici (registri) plovila u Zakonu o unutarnjoj i pomorskoj plovidbi Federacije Bosne i Hercegovine iz 2005. godine“, *Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse* 6/2008, 35–40.

³¹ Vlasnik broda upisuje se u list B uložka glavne knjige upisnika brodova (ZUPPFBiH, čl. 118. st. 1).

³² Brodar jest fizička ili pravna osoba koja je kao posjednik broda nositelj plovidbenog pothvata, s tim da se pretpostavlja, dok se ne dokaže suprotno, da je brodar osoba koja je upisana u upisnik brodova upisana kao nositelj prava na raspolaganje brodom, odnosno kao vlasnik broda (ZUPPFBiH, čl. 2. toč. 27.). Brodar se upisuje u list B uložka glavne knjige upisnika brodova (ZUPPFBiH, čl. 118. st. 2).

1) ako je smrt ili tjelesna ozljeda uzrokovana u području koje je proglašeno kupalištem³³ ili u kojem je zabranjena plovidba – ako ne dokaže da je oštećenik uzrokovao štetu svojom namjerom ili grubom nepažnjom,

2) ako je smrt ili tjelesna ozljeda uzrokovana u morskom pojasu do 150 metara od obale, a taj pojas ne ide u područje navedeno u točki 1, 3 i 4 ovoga stava – ako ne dokaže da je smrt ili tjelesna ozljeda uzrokovana višom silom ili krivnjom³⁴ usmrćene odnosno ozlijeđene osobe,

3) ako je smrt ili tjelesna ozljeda uzrokovana u lukama odnosno pristaništima,³⁵ na prilazima luka odnosno pristaništa, na uobičajenim plovnim putovima,³⁶ na području koje se isključivo koristi za sportsku i sličnu plovidbu (kao što su veslačke i jedriličarske regate, skijanje i sl.) i na području udaljenom više od 150 metara od obale, a nije riječ o području iz točke 4. ovoga stava – ako se dokaže da je brod kriv za smrt odnosno tjelesnu ozljedu osobe,

4) ako je smrt ili tjelesna ozljeda uzrokovana na području u kojemu su zabranjeni pojedini načini ili sredstva plovidbe (npr. glisiranje, skijanje,

³³ ZUPPFBiH dijeli kupališta na prirodna i uređena (čl. 83). Prirodno kupalište čini neograđeni vodeni i kopneni prostor, izvan plovnog puta i izgrađenih obala i priobalnih pojaseva (ZUPPFBiH, čl. 83. st. 1). Uređeno kupalište čini: a) ograđeni vodeni prostor s ograđenim vezom na plutačama i bazenima za određene dubine, plovidbenim oznakama, spašavateljem na čamcu za spašavanje kupaca, b) kopneni uređeni prostor s kabinama za presvlačenje, tušem za vodu, mokrim čvorom (sanitarijom), sredstvima za prikupljanje otpadaka, trgovinskim objektima, parking prostorom i drugo (ZUPPFBiH, čl. 83. st. 2).

³⁴ Ovdje je **oslobađajući razlog svaka, a ne samo kvalificirana krivnja**.

³⁵ O lukama i pristaništima vid. opširnije D. Bolanča, „Pravni pojam luka i pristaništa u bosanskohercegovačkom plovidbenom zakonodavstvu“, *Dvadeset godina Dejtonskog mirovnog sporazuma* (ur. Radomir V. Lukić), Pravni fakultet Univerziteta u Istočnom Sarajevu, Istočno Sarajevo 2017, 491–502.

³⁶ **Plovni putovi** su pojasevi na unutarnjim i pomorskim vodama, određene dubine, širine i propisanog gabarita, koji su uređeni, obilježeni i otvoreni za sigurnu plovidbu. (ZUPPFBiH, čl. 3. st. 1). Utvrđivanje gabarita plovnog puta za plovidbu i određivanje klase plovnosti utvrđuje Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Federalnog ministra prometa i komunikacija, uz uvjete za obavljanje sigurne plovidbe na unutarnjim plovnim putovima i pomorskim plovnim putovima, koje propisuje kapetanija unutarnje i pomorske plovidbe, uz prethodno pribavljeno mišljenje Federalnog ministarstva za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo (ZUPPFBiH, čl. 4.). Unutarnji plovni putovi prema značaju, razvrstavaju se na 1. unutarne plovne putove na prirodnim rijekama unutar teritorija Federacije BiH, odnosno granično područje vodom, obalom i priobalnim pojasom, koji povezuje naseljena i nenaseљena mjesta određene klase plovnosti i 2. unutarne plovne putove na vještačkim i prirodnim akumulacijama, jezerima i vodenim kanalima unutar teritorija Federacije BiH, odnosno granično područje vodom, obalom i priobalnim pojasom, koji povezuju naseljena i nenaseљena mjesta (čl. 3. st. 2.). Prema značaju ZUPPFBiH poznaje samo pomorske plovne putove u granicama teritorija Federacije BiH, do graničnog područja morem i obalom, koji povezuju naseljena i nenaseљena mjesta određene klase plovnosti (čl. 3. st. 2.) – vid. detaljnije D. Bolanča, M. Barun, (2007), 68.

prekoračenje brzine), a smrt je odnosno tjelesna ozljeda, nastupila za obavljanja zabranjenog načina ili zabranjenim sredstvima plovidbe.³⁷

Vlasnik broda i brodar nisu odgovorni ako im je brod protupravno oduzet (čl. 835., st. 3), jer je tada pored osobe koja je u trenutku događaja upravljala brodom, odgovorna i osoba koja je protupravno oduzela brod (čl. 835., st. 4).

4. PZRH IZ 2004. I ZPLUVRH IZ 2007.

Zakonske odredbe (Dio osmi, Glava IV. PZRH) odnose se *inter alia* i na štetu koju iz izvanugovornog odnosa prouzroči brod osobama izvan broda (808., st. 1 PZRH),³⁸ a primjenjuju se na sve plovne objekte,³⁹ bez obzira na veličinu i namjenu kojoj služi, te na hidroavion na vodi⁴⁰ (PZRH, čl. 809). Za smrt i tjelesne ozljede kupaca i drugih osoba u moru koje prouzroči brod odgovaraju kao odgovorne osobe vlasnik broda⁴¹ i brodar,⁴² te osoba koja u trenutku događaja upravlja brodom:

³⁷ Zanimljivo, **ovdje zakon ne poznaje nijedan razlog oslobođenja od odgovornosti**. Pitanje je sudske prakse hoće li i u kojoj mjeri tuženika osloboditi odgovornosti, ako je šteta uzrokovana kvalificiranom krivnjom oštećenika.

³⁸ Ne primjenjuju se na sudar brodova i nuklearne štete, jer su ova dva slučaja regulirana posebnim propisima na drugom mjestu u PZRH (PZRH, čl. 808. st. 2).

³⁹ **Plovni objekt** jest pomorski objekt namijenjen za plovidbu morem, a može biti brod, ratni brod, podmornica, jahta ili brodica (PZRH, čl. 5, toč. 3). **Brod** (osim ratnog broda) jest plovni objekt namijenjen za plovidbu morem, čija je duljina veća od 12 metara, a bruto tonaža veća od 15, ili je ovlašten prevoziti više od 12 putnika. **Jahta** jest plovni objekt za sport i razonodu, neovisno koristi li se za osobne potrebe ili za gospodarsku djelatnost, a čija je duljina veća od 12 metara i koji je namijenjen za dulji boravak na moru, te koji je pored posade ovlašten prevoziti ne više od 12 putnika (PZRH, čl. 5. toč. 20). **Brodica** jest plovni objekt namijenjen za plovidbu morem koji nije brod ili jahta, čija je duljina veća od 2,5 metara, ili ukupne snage porivnih strojeva veća od 5 kW (PZRH, čl. 5. toč. 15) – o vrstama plovni objekata vid. Bolanča (2015) 81–82.

⁴⁰ PZRH ne definira što je hidroavion na vodi. Njegovu definiciju nalazimo u Pravilniku o aerodromima, (*Narodne novine Republike Hrvatske*, 35/11) po kojoj je to vrsta zrakoplova s ugrađenim aerodinamički oblikovanim plovcima umjesto podvozja s kotačima (čl. 2, st. 1, toč. 14). Uočljivo je da hrvatski zakonodavac spominje samo hidroavion na moru (vodi), dok su ZUPRS i ZUPBDBiH mnogo širi, jer šteta može biti uzrokovana bilo kojim zrakoplovom (vazduhoplovom) – usp. *supra* 2.

⁴¹ Vlasnik broda je ovlaštenik prava vlasništva na brodu i ima među ostalim, pravo **posjedovanja** (lat. *possidere*), **uporabe** (lat. *uti*), **korištenja** (lat. *frui*) i **raspolaganja** (lat. *abuti*). Njegova su prava pune privatne pravne vlasti ograničena samo zakonom ili pravima neke druge osobe na tom brodu. Vlasnik broda upisuje se u upisnik brodova u list B (PZRH, čl. 200. st. 1) – detaljnije D. Bolanča, *Prometno pravo*, Veleučilište u Šibeniku, Šibenik 2016, 145.

⁴² Brodar jest fizička ili pravna osoba koja je kao posjednik broda nositelj plovidbenog pothvata, s tim što se pretpostavlja, dok se ne dokaže protivno, da je brodar osoba koja je u upisnik brodova upisana kao vlasnik broda (PZRH, čl. 5. toč. 32) – pobjliže *Ibid.*, 95.

1) ako je smrt ili tjelesna ozljeda prouzročena u području koje je proglašeno kupalištem⁴³ ili u kojem je zabranjena plovidba⁴⁴ – ako se ne dokaže da je oštećenik prouzročio štetu svojom namjerom ili grubom nepažnjom,

2) ako je smrt ili tjelesna ozljeda prouzročena u morskom pojasu do 150 metara od obale, a taj pojas ne ide u područje navedeno u točki 1), 3) i 4) ova stavka – ako se ne dokaže da je smrt ili tjelesna ozljeda prouzročena višom silom, namjerom ili grubom nepažnjom usmrćene, odnosno ozlijeđene osobe,

3) ako je smrt ili tjelesna ozljeda uzrokovana u lukama,⁴⁵ na prilazima luka, na uobičajenim plovnim putevima,⁴⁶ na području koje se isključivo koristi za sportsku i sličnu plovidbu (kao što su veslačke i jedriličarske regate,

⁴³ PZ ne sadrži definiciju kupališta. U teoriji se ističe da je morsko kupalište u najširem smislu riječi, svaki dio morske obale koji se koristi za kupanje (tako B. Jakaša, „Odgovornost poduzetnika kupališta“, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* 4/1973, 439). Ipak, u ovom se slučaju kao područje kupališta smatra samo ono koje je kao kupalište proglašeno sredstvima javnih komunikacija ili inače dostupnim načinom (npr. u službenom glasilu grada ili općine). Nije dovoljno faktično kupalište. Nije relevantno radi li se o javnim ili privatnim kupalištima – detaljnije B. Jakaša, *Sistem plovidbenog prava Jugoslavije, Četvrta knjiga (Plovidbene nezgode), 2. svezak (Sudar brodova, spašavanje, vađenje potonulih stvari, ostali slučajevi vanugovorne odgovornosti)*, Narodne novine, Zagreb 1990, 477–478; Ž. Primorac, „Odgovornost vlasnika broda i brodarka za štetu nastalu kupcima i drugim osobama u moru na području kupališta“, *Zbornik radova „In memoriam prof. dr. sc. Vjekoslav Šmid – Rab 2010. – 2012.“*, (ur. D. Bolanča), Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Split 2012, 313–330.

⁴⁴ Za područja u kojima je zabranjena plovidba u pogledu njihovog proglašavanja vrijedi isto što i za kupalište. Ministar pomorstva može **zabraniti** plovidbu pojedinim dijelovima unutarnjih morskih voda ili teritorijalnog mora za određene vrste i veličine brodova, odnosno za brodove koji prevoze određenu vrstu tereta (PZRH, čl. 24. st. 2). Svrha zabrane je sigurnost plovidbe, zaštita mora od onečišćenja, sprečavanje ugroženosti biološke i krajobrazne raznolikosti, te umanjene opasnosti od većih pomorskih nezgoda (PZRH, čl. 24. st. 2). Vid. Naredbu o plovidbi teritorijalnim morem i unutrašnjim morskim vodama Republike Hrvatske, *Narodne novine Republike Hrvatske*, br. 105/97. Tom se naredbom zabranjuje plovidba brodovima starijim od 25 godina kada prevoze ulje u različenom stanju, opasne i štetne kemikalije u različenom stanju i ukapljene plinove u različenom stanju između luka Republike Hrvatske (čl. 1). Vid. također Naredbu o ustanovljenju zabranjenih zona u unutrašnjim morskim vodama Republike Hrvatske, *Narodne novine Republike Hrvatske*, br. 66/94 i Naredbu o plovidbi u prolazu u šibensku luku, u Pašmanskome tjesnacu, u prolazu Mali ždrelac i Vela vrata, rijekama Neretvom i Zrmanjom, te o zabrani plovidbe Pelješkim, Koločepskim i Unijskim kanalom i kanalom Krušija, dijelovima Srednjega kanala, Murterskoga mora i Žirjanskoga kanala (*Narodne novine Republike Hrvatske*, br. 9/07 i 57/15) – o svim naredbama vid. D. Bolanča, R. Naprta, *More naše plavo, Brodovi kao plovila (Zbirka propisa)*, Zagreb – Split 2013, 56–63; D. Čorić, *Onečišćenje mora s brodova (međunarodna i nacionalna pravna regulativa)*, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka 2009, 36.

⁴⁵ O morskim lukama opširnije D. Bolanča, *Pravni status morskih luka kao pomorskog dobra u Republici Hrvatskoj*, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Split 2003, 249–282; D. Bolanča, “The Legal Status of the Seaports Open to Public Traffic in the Republic of Croatia“, *Megatrend Review* 1/2013, 311–322.

⁴⁶ **Plovni put** jest morski pojas dovoljno dubok i širok za sigurnu plovidbu plovnog objekta (PZRH, čl. 5. toč. 55).

skijanje i sl.) i na području udaljenom više od 150 metara od obale, a nije riječ o području iz točke 4) ovoga stavka – ako se dokaže da je brod kriv za smrt, odnosno tjelesnu ozljedu osobe,

4) ako je smrt ili tjelesna ozljeda prouzročena na području u kojemu su zabranjeni pojedini načini ili sredstva plovidbe (npr. glisiranje, skijanje, pre-koračenje brzine), a smrt je, odnosno tjelesna ozljeda, nastupila za obavljanja zabranjenog načina ili zabranjenim sredstvima plovidbe ako se ne dokaže da je oštećenik prouzročio štetu svojom namjerom ili grubom nepažnjom (*objektivna odgovornost*).

Taksativno navedene odgovorne osobe odgovaraju solidarno, a temelj njihove odgovornosti zavisi od područja gdje je nastupila šteta (PZRH, čl. 810. st. 1). Međutim, vlasnik broda i brodar neće biti odgovorni, ako im je brod protupravno oduzet⁴⁷ (čl. 810, st. 3 PZRH), jer će tada uz osobu koja u trenutku događaja upravljala brodom, odgovarati i osoba koja je protupravno oduzela brod (PZRH, čl. 810, st. 4).⁴⁸

ZPLUVRH kao centralni propis za unutarnju plovidbu ne sadrži slučaj izvanugovorne odgovornosti vlasnika plovila i brodara za smrt i tjelesne ozljede osoba u vodi. Međutim, on propisuje da se na pitanja koja nisu uređena ZPLUVRH, *na odgovarajući način primjenjuje PZ* (ZPLUVRH, čl. 1. st. 2). Dakle, ZPLUVRH za pitanja koja nisu uređena tim zakonom, jednom općenitom odredbom upućuje na odgovarajuću primjenu PZRH. To znači da se za ona pitanja koja nisu riješena ZPLUVRH, upućuje na analognu primjenu PZRH, koji onda horizontalno nadovezuje pomorske norme (*na odgovarajući način*) u unutarnju plovidbu.⁴⁹ Stoga, sve ono što je rečeno za temelje odgovornosti u pomorskoj plovidbi (vidi *supra* IV.), važi i za unutarnju plovidbu. *Differentia specifica* je u tome što štetu može prouzročiti plovilo,⁵⁰ a to je brod,⁵¹ čamac,⁵² skela⁵³ i plutajuće postrojenje.⁵⁴ Nije važna veličina i

⁴⁷ Navedene osobe neće biti odgovorne ni kada im se brod oduzme u skladu s pravnim propisima (npr. u rekviziciji, zapljeni). U tom će slučaju odgovarati pravna osoba koja je brod oduzela ili u čije je ime brod oduzet.

⁴⁸ Ta osoba odgovara i kada u trenutku nastanka štete nije upravljala brodom.

⁴⁹ Tako I. Grabovac, *Prijevoz stvari u unutarnjoj plovidbi u Hrvatskoj – de lege lata i de lege ferenda*, Književni krug, Split 2007, 12.

⁵⁰ **Plovilo** je svaki objekt unutarnje plovidbe namijenjen za plovidbu (ZPLUVRH, čl. 4. toč. 5). Detaljnije o vrstama plovila vid. D. Bolanča, (2015), 125–126.

⁵¹ **Brod** je plovilo namijenjeno isključivo ili pretežno za plovidbu unutarnjim plovnim putovima, duljine (L) 20 metara ili više; plovilo čiji je umnožak duljine (L), širine (B) i gaza (T) zapremina od 100 m³ ili više, plovilo namijenjeno za prijevoz više od 12 putnika; tegljač; potiskivač; plovilo namijenjeno za pokretanje bočnog sastava koji se ne sastoji isključivo od čamaca bez obzira na njihovu duljinu, širinu i zapreminu (ZPLUVRH, čl. 4. toč. 6).

⁵² **Čamac** je plovilo namijenjeno za plovidbu unutarnjim vodama, koje nije brod, plutajuće postrojenje ili skela, a čija je duljina veća od 2,5 metara ili ukupne snage porivnih strojeva veće od 5 kW (ZPLUVRH, čl. 4. toč. 17).

namjena plovila, a taj pojam supsumira i hidroavion na vodi. Jasno, ovdje se primjenjuju definicije ZPLUVRH koje se odnose na vlasnika plovila,⁵⁵ brodarka,⁵⁶ luke⁵⁷ i plovni put,⁵⁸ ali ne i na kupalište.⁵⁹

5. ZAKLJUČAK

Usporedbom bosansko-hercegovačkog i hrvatskog plovidbenog zakonodavstva, u slučaju izvanugovorne odgovornosti za smrt i tjelesne ozljede kupaca i drugih osoba u moru (vodi) prouzročene brodom (plovilom), dolazimo da sljedećih zaključaka:

1. Oštećenici su kupaci (prvotna kategorija osoba kojima se pruža pravna zaštita) i druge osobe (koje nisu definirane, ali su pravno izjednačene s kupcima), a zajednička im je značajka da su to osobe izvan broda, jer se moraju nalaziti u moru (vodi) svojom voljom (npr. kupaci, plivači, ronionici), ili bez svoje volje kao osoba koja se nađe izvan broda (plovila) slučajnim padom s plovila (npr. putnik) ili s kopna (npr. šetač);
2. Šteta je smrt ili tjelesna ozljeda osobe izvan broda;
3. Štetu može prouzročiti prvenstveno brod, ali i bilo koji drugi plovni objekt odnosno plovilo (čamac, brodica, jahta....) s kojim je izjednačen i hidroavion, ali samo dok klizi po površini mora (vode);
4. Kao štetnici (odgovorne osobe) smatraju se vlasnik broda, brodarka i osoba koja u trenutku štetnog događaja upravlja brodom;

⁵³ **Skela** je plovilo namijenjeno prijevozu osoba i stvari s jedne na drugu obalu unutarnjih voda i koja je kao takva klasificirana od strane nadležnog tijela. Plovila koja obavljaju takav prijevoz i koja ne plove slobodno moraju se u svakom slučaju klasificirati kao skele (ZPLUVRH, čl. 4. toč. 19).

⁵⁴ **Plutajuće postrojenje** je plutajuća konstrukcija koja nosi radni uređaj za obavljanje radova na unutarnjim vodama kao što su dizalica, elevator, oprema za jaružanje, stroj za zabijanje stupova (pilona, talpi i sl.) – ZPLUVRH, čl. 4. toč. 7.

⁵⁵ **Vlasnik plovila** je osoba koja je kao vlasnik upisana u odgovarajući upisnik, odnosno očevidnik plovila (ZPLUVRH, čl. 4. toč. 32).

⁵⁶ **Brodarka** je svaka osoba koja je kao posjednik plovila nositelj plovidbenog pothvata, s tim da se pretpostavlja, dok se ne dokaže protivno, da je brodarka osoba koja je u odgovarajući upisnik upisana kao vlasnik plovila (ZPLUV, čl. 4. toč. 33). Brodarka se također upisuje u list B uložka glavne knjige upisnika plovila (ZPLUVRH, čl. 93).

⁵⁷ Detaljnije D. Bolanča, „Luke unutarnjih voda u Republici Hrvatskoj“, *Pravna riječ* 32/2012, 147–164.

⁵⁸ **Plovni put** je dio vodnog puta propisane dubine, širine i drugih mjera koji je uređen, obilježen i siguran za plovidbu (ZPLUVRH, čl. 4. toč. 4), a **vodni put** je dio unutarnjih voda na kojem se obavlja plovidba i otvoren je za plovidbu (ZPLUVRH, čl. 4. toč. 3).

⁵⁹ Ni ZPLUVRH ne sadrži definiciju kupališta.

5. U određenom slučaju (protupravno oduzimanje broda) vlasnik broda i brodar nisu odgovorni, već odgovara osoba koja je protupravno oduzela brod (plovni objekt);
6. Taksativno navedene odgovorne osobe odgovaraju solidarno;
7. Temelj odgovornosti odgovorne osobe zavisi od područja gdje je nastupila šteta;
8. Ako je smrt ili tjelesna ozljeda prouzročena u području koje je proglašeno kupalištem, ili u kojem je zabranjena plovidba, ili na području u kojemu su zabranjeni pojedini načini ili sredstva plovidbe predviđena je *objektivna odgovornost* uz kvalificiranu krivnju oštećenika kao ekskulpacijski razlog;⁶⁰
9. U pomorskoj plovidbi, ako je šteta prouzročena u morskom pojasu do 150 metara od obale, također važi *objektivna odgovornost*, a razlog oslobođenja od odgovornosti nije samo kvalificirana krivnja oštećenika, već i viša sila;⁶¹
10. Ako je šteta uzrokovana u lukama, na prilazima luka, na uobičajenim plovnim putevima, na području koje se isključivo koristi za sportsku i sličnu plovidbu (u pomorskoj plovidbi i na području udaljenom više od 150 metara od obale), u pitanju je *subjektivna odgovornost* tj. *odgovornost na temelju dokazane krivnje*.⁶²

LISTA REFERENCI

Bibliografske reference

1. Bolanča, Dragan, Barun, Mara, „Osnovne značajke plovidbe u Zakonu o unutarnjoj i pomorskoj plovidbi Federacije BiH iz 2005. godine”, *Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse* 5/2007;
2. Bolanča, Dragan, *Hrvatsko plovdbeno upravno pravo*, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Split 2015;
3. Bolanča, Dragan, „Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda Republike Hrvatske iz 2007. godine – osnovne značajke”, *Harmonizacija građanskog prava u regionu* (ur. D. Marković-Bajalović), Pravni fakultet Univerziteta u Istočnom Sarajevu, Istočno Sarajevo 2013;

⁶⁰ Dakle, odgovara se i za štetu prouzrokovanu višom silom, jer samim ulaskom u navedena područja brod preuzima rizik za prouzročenu štetu. U tom slučaju apsolutnu prednost imaju kupaci pred pravom broda na plovidbu.

⁶¹ Stroža odgovornost ima temelj u činjenici da u navedenim područjima brod mora ploviti upotrebljavajući pažnju posebnog intenziteta, jer mora pretpostavljati da može naići na osobu u moru.

⁶² Ovdje se prednost daje plovidbi, pa će brod biti odgovoran samo ako mu se dokaže krivnja. Naime, osoba koja upravlja brodom ima pravo pretpostavljati da neće naići na neku osobu u moru (vodi), pa može ploviti normalnim intenzitetom pažnje.

4. Bolanča, Dragan, „Upisnici (registri) plovila u bosanskohercegovačkom plovidbenom zakonodavstvu“, *Pravna riječ* 36/2013;
5. Bolanča, Dragan, „Brodске isprave i knjige u bosanskohercegovačkom plovidbenom zakonodavstvu“, *Pravna riječ* 40/2014;
6. Bolanča, Dragan, „Pravni pojam luka i pristaništa u bosanskohercegovačkom zakonodavstvu“, *Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse* 7/2009;
7. Bolanča, Dragan, „Pravni status i način korištenja morskih luka u bosanskohercegovačkom zakonodavstvu“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Mostaru* XVI/2003;
8. Bolanča, Dragan, „Upisnici (registri) plovila u Zakonu o unutarnjoj i pomorskoj plovidbi Federacije Bosne i Hercegovine iz 2005. godine“, *Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse* 6/2008;
9. Bolanča, Dragan, „Pravni pojam luka i pristaništa u bosanskohercegovačkom plovidbenom zakonodavstvu“, *Dvadeset godina Dejtonskog mirovnog sporazuma* (ur. Radomir V. Lukić), Pravni fakultet Univerziteta u Istočnom Sarajevu, Istočno Sarajevo 2017;
10. Bolanča, Dragan, *Prometno pravo*, Veleučilište u Šibeniku, Šibenik 2016;
11. Bolanča, Dragan, Naprta, Rajko, *More naše plavo, Brodovi kao plovila (Zbirka propisa)*, Zagreb – Split 2013;
12. Bolanča, Dragan, *Pravni status morskih luka kao pomorskog dobra u Republici Hrvatskoj*, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Split 2003;
13. Bolanča, Dragan, „The Legal Status of the Seaports Open to Public Traffic in the Republic of Croatia“, *Megatrend Review* 1/2013;
14. Bolanča, Dragan, „Luke unutarnjih voda u Republici Hrvatskoj“, *Pravna riječ* 32/2012;
15. Capar, Rudolf, *Pomorsko upravno pravo*, Školska knjiga, Zagreb 1987;
16. Ćorić, Dorotea, *Onečišćenje mora s brodova (međunarodna i nacionalna pravna regulativa)*, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka 2009;
17. Grabovac, Ivo, „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi Bosne i Hercegovine – poredba i nužnost zakonodavne reforme“, *Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse* 1/2003;
18. Grabovac, Ivo, *Prijevoz stvari u unutarnjoj plovidbi u Hrvatskoj – de lege lata i de lege ferenda*, Književni krug, Split 2007;
19. Jakaša, Branko, „Odgovornost poduzetnika kupališta“, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* 4/1973;
20. Jakaša, Branko, *Sistem plovidbenog prava Jugoslavije, Četvrta knjiga (Plovidbene nezgode), 2. svezak (Sudar brodova, spašavanje, vađenje potonulih stvari, ostali slučajevi vanugovorne odgovornosti)*, Narodne novine, Zagreb 1990;

21. Primorac, Željka, „Odgovornost vlasnika broda i brodar za štetu nastalu kupcima i drugim osobama u moru na području kupališta“, *Zbornik radova "In memoriam prof. dr. sc. Vjekoslav Šmid – Rab 2010. – 2012."*, (ur. D. Bolanča), Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Split 2012;
22. Šemić, Hilmija, *Saobraćajno pravo*, Saobraćajni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 1996.

Pravni propisi

1. Naredba o plovidbi teritorijalnim morem i unutrašnjim morskim vodama Republike Hrvatske, *Narodne novine Republike Hrvatske*, br. 105/97;
2. Naredba o ustanovljenju zabranjenih zona u unutrašnjim morskim vodama Republike Hrvatske, *Narodne novine Republike Hrvatske*, br. 66/94;
3. Naredba o plovidbi u prolazu u šibensku luku, u Pašmanskom tjesnacu, u prolazu Mali ždrelac i Vela vrata, rijekama Neretvom i Zrmanjom, te o zabrani plovidbe Pelješkim, Koločepskim i Unijskim kanalom i kanalom Krušija, dijelovima Srednjega kanala, Murterskoga mora i Žirjanskoga kanala, *Narodne novine Republike Hrvatske*, br. 9/07 i 57/15;
4. Pravilnik o aerodromima, *Narodne novine Republike Hrvatske*, 35/11;
5. Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi Bosne i Hercegovine, *Službeni list SFRJ*, br. 22/77, 13/82, 30/85, 80/89 i 29/90 i *Službeni list Republike BiH*, br. 2/92;
6. Zakon o unutarnjoj i pomorskoj plovidbi Federacije Bosne i Hercegovine, *Službene novine Federacije BiH*, br. 73/05;
7. Zakon o unutrašnjoj plovidbi Republike Srpske, *Službeni glasnik RS*, br. 58/01, 113/05, 33/06 i 1/08;
8. Zakon o unutrašnjoj plovidbi u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, *Službeni glasnik BDBiH*, br. 28/08;
9. Pomorski zakonik, *Narodne novine Republike Hrvatske*, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15 i 17/19;
10. Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda, *Narodne novine Republike Hrvatske*, br. 109/07, 132/07, 51A/13 i 151/14.

Full Professor Dragan Bolanča, LL.D.

Faculty of Law, University of Split

**THE NON-CONTRACTUAL LIABILITY FOR DEATH AND
PERSONAL INJURIES OF SWIMMERS AND OTHER PERSONS
AT SEA (WATER) CAUSED BY SHIP (THE COMPARASION
BETWEEN THE NAVIGATIONAL LEGISLATION OF BOSNIA
AND HERZEGOVINA AND CROATIA)**

Summary

The author of this article deals with the liability for death and personal injuries of swimmers and other persons at sea (water) caused by ship (craft). He describes the legal solutions in four acts in Bosnia and Herzegovina: The Maritime and Inland Navigation Act of Bosnia and Herzegovina (1992) as *lex generalis* and Inland Navigation Act of Republic of Srpska (2001), Inland and Maritime Navigation Act of the Federation of Bosnia and Herzegovina (2005) and Inland Navigation Act in District of Brčko of Bosnia and Herzegovina (2008) as *lex specialis*. These acts are compared with Croatian Maritime Code (2004) and Croatian Inland Waterway Ports Act (2007). In conclusion, the specific similarities and differences of mentioned law solutions are noted. The ship-owner, the ship operator and the person operating the ship can be liable for the loss of life and personal injuries to swimmers and other persons at sea (water) caused by their ship. In many cases they can be responsible for damage on the basis of strict liability or proved fault (one case). The term “ship” or “craft” applies to all waterborne craft irrespective of their size and purpose and to hydroplanes at sea (water).

Key words: *Ship; Swimmer; Liability for death and personal injuries.*